

FILLOSOF

Maandelijks uitgave van de Faculteitsvereniging Utrechtse
Filosofiestudenten voor de Faculteit Wijsbegeerte Utrecht

Nummer 13 Jaargang 2
Blok 5 Mei 2001

IN DIT NUMMER:

Het Lustrum	p.1
Mededelingen	2n
Rooster Blok 35	
De Boekenkast	p.4
:Het interview Dirk Louw	p.5
Manipulatie	p.6
Een sprookje	p.7
Kalender	8r
FOO verslag	p.10
De prijs van waarde	p.12
Prille Exercities	p.13
?Filosofie !Nu Serieus	p.16
De gebroeders	p.16

VAN DE REDACTIE

Het is nu omstreeks half één 's nachts en, wat erger is, ruim twee weken na de deadline en ik zit hier op de IBB de redactioneel te schrijven, terwijl het water voor de aardappels langzaam begint te koken. Claartje kijkt achterdochtig over mijn schouder mee en grinnikt. Ja hoor, deze keer wordt de vertrouwde redactioneel niet door jullie geliefde hoofdredactrice geschreven, maar door jullie vormgever.

Door C. Ierna

Vormgeven is tenslotte een vorm van scheppen die niet al te ver van creatief schrijven afstaat. Het is allemaal MANIPULATIE, zoals we laatst op het FUF symposium konden horen. Ook dit nummer staat er weer vol van. Rianne beargumenteert in haar winnende stukje (over de stelling dat alle filosofie manipulatie is) dat manipulatie hét machtsinstrument is en in het verslag van de lezingen zelf kunnen jullie ook het één en ander hierover terugvinden. Behalve het verslag van het symposium hebben we het ook over de praktische zaken die uit de theoretische voortvloeien. Laatst is er namelijk weer een FOO vergadering geweest: hét machtsinstrument voor studenten op onze faculteit.

In dit nummer stelt Prof. Albert Visser het hoge gehalte aan fiction in de science fiction aan de kaak in de geliefde column "De boekenkast". Ook hebben we tot onze grote verbazing en vreugde een stukje afkomstig uit een andere klasse van mensen die moeilijk tot het schrijven aan te zetten zijn: de lezers. Zou het een principieel bezwaar zijn? Zouden mensen van geboorte af aan puur schrijvers of puur lezers zijn? Ik weet het niet, maar eindelijk heeft een eerstejaars volledig vrijwillig en zelfstandig een stuk ingeleverd: Robert, bedankt! Verder in het kader van de revolutionaire vernieuwingen verlaat Ria de Dikken het vertrouwde gebied van de feuilleton en stelt ze tegelijkertijd de problemen van onze al te reële wereld en die van fantasievollere en meer filosofische regionen aan de orde.

Om niet een al te groot tipje van de sluier op te tillen, laat ik jullie nu maar zelfstandig in het labrynt van het geschrevene verdwalen: veel leesplezier, enneuh, denk over dat schrijven ook nog maar eens goed na, hé? Als ik het tenslotte kan, als vormgever, dan zullen jullie het toch ook niet slechter ervan afbrengen...

F

HET LUSTRUM

Eindelijk was het zover: na veel pijn en moeite stond Ivan trots maar nerveus in de prachtige senaatszaal om het FUF Symposium over manipulatie te openen. Na een welkomstwoord voor de sprekers en de talarne aanwezigen gaf hij het woord aan Jan Hein, de dagvoorzitter.

Door C. van Sijl & C. Ierna

Deze begon met een zinspeling op de vertraging die deze derde lustrumviering had opgelopen en deed vervolgens haarfijn uit de doeken wat de relatie tussen de FUF en het thema, manipulatie, is. Volgens Jan Hein (en hij kan het weten na jarenlang lidmaatschap en voorzitterschap van de FUF) gaat het in beide gevallen om chaos en orde.

Vervolg op pagina 14

MANIPULATIE

MEDEDELINGEN

Cursus Ubuntu Filosofie

Dirk Louw zal in blok 5 een cursus geven over Ubuntu Filosofie. Hij is universitair docent in Zuid-Afrika en door de faculteit voorgedragen voor het beurzenprogramma van het Utrechtse Expertise Centrum Zuidelijk Afrika. Studenten Filosofie kunnen dit opvoeren als niet-wijsgerig bijvak.

Filosofie Oost-West

Toelatingseisen: basisdoctoraal
Docent: dr. J. Bor

Een beetje kok heeft, naast de Franse en Italiaanse keuken, de beschikking over de Chinese, Indiase, Japanse en Arabische keuken. De meeste filosofen menen echter dat het op de Griekse "keuken" gebaseerde westerse denken nog steeds de beste recepten levert.

In deze cursus wordt een ander uitgangspunt gekozen. Eerst worden de studenten ingeleid tot de Indiase, Chinese en Japanse filosofie: daarvoor zal een aantal specialisten worden uitgenodigd. Vervolgens wordt onderzocht wat wij van het Oosten kunnen leren en in hoeverre tussen de eigen denktraditie en de oosterse filosofie een brug kan worden geslagen. Daarbij ligt het accent op de zenboeddisme en de wijsgerige "vertaling" ervan door de vertegenwoordigers van de Kyoto-school.

Voor meer informatie zie de studiegids pag. 151.

Sluiting onderwijsadministratie

De onderwijsadministratie is op vrijdag 11 mei i.v.m. het jaarlijkse facultaire uitje telefonisch niet bereikbaar.

Extra Bibliotheekpracticum propedeuse deeltijd

Omdat de aankondiging van het tweede onderdeel van Bibliotheekvaardigheden Propedeuse Deeltijd niet alle betreffende studenten heeft bereikt zal er op dinsdag 15 mei nogmaals een bibliotheekpracticum worden georganiseerd. Het practicum wordt gehouden in de Bibliotheek (BCU), Van Unnikgebouw, Heidelberglaan 2, van 17.00 tot 19.00 uur, voorafgaand aan het deeltijdcollege.

U kunt zich tot 1 mei inschrijven op de onderwijsadministratie, K448 in het Bestuursgebouw, tel: 030 - 2531831, email: bureau@phil.uu.nl.

Literatuur GNW II, deeltijd propedeuse

Voor de propedeuse deeltijdscursus Geschiedenis Nieuwere Wijsbegeerte II zal gebruik worden gemaakt van de literatuur zoals vermeld in de studiegids.

Het boek van Matson is weer verkrijgbaar. Wij raden u aan het boek bij de boekhandel te reserveren.

NB: Geen onderwijs op donderdag 24 mei (Hemelvaartsdag), maandag 4 juni 2001 (tweede pinksterdag).

.N.B. De roosters zijn bijgewerkt tot 12 april. Kijk voor de laatste wijzigingen altijd op www.phil.uu.nl

TENTAMENROOSTER BLOK 4

	Di. 1 mei	Wo 2 mei	Do 3 mei	Ma 7 mei	Di 8 mei	Do 10 mei
12.00 - 9.00	Politieke en Sociale Filosofie (deeltijd) TI: 038		Inl. Geschiedenis Nieuwere Wijsbegeerte II TI: C, D	Inl. Gesch. Nieuwere Wijsbegeerte I BG: 043		Logica voor AI
17.00 - 14.00			Afrikaanse Filosofie TI: A			
22.00 - 19.00			Vrijheid en moraal in de Nieuwere Wijsbegeerte (vol- en deeltijd) TI: 038		-Taalfilosofie (vol tijd en deeltijd) Educ: Alfa	
	<i>Tentamens</i>			<i>Hertentamens</i>		

ROOSTER BLOK 5

PROPEDEUSE

	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
11.00 - 9.00		Inl. Wijsg. Antropologie Bransen HC T1: B			
13.00 - 11.00		Inl. Wijsg. Antropologie WG Bransen Unnik: 201 15/5: Vanaf 22/5: T1: A	.Kenleer & Wetenschapsfil Vaardighedenonderwijs CGZ: E040 23/5: ,16/5 T1: 111 6/6: ,30/5 T1: 033 13/6: T1: D 20/6:		Inl. Wijsg. Antropologie Bransen WG CGZ: F125 18/5: T1: A 15/6: ,1/6 ,25/5 T1: 114 22/6: ,8/6
15.00 - 13.00	<i>N.B. 14.00 - 17.00 uur</i> Lintmodule (blok 4/5) Inl. Programma ontwerp Scheerder HC BG: 467	.Kenleer & Wetenschapsfil HC Douven T1: A m.u.v. 5/6: Unnik 211		Kenleer & Wetenschapsfil HC Douven T1: A	Inl. Wijsg. Antropologie HC zalen zie boven
17.00 - 15.00				Kenleer & Wetfil. WG Unnik 211 m.u.v. 28/6 T1:B	
Deeltijd 22.00 - 19.00		Inl. Nieuwere Wijsbegeerte II Schuhmann CGZ: F125			

BASISDOCTORAAL

	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
15.00 - 13.00	Feit, Waarde en Theorie Lievers, Steenbakkers en Heeger BG: 465				
17.00 - 15.00	Staat en individu* WG Verbeek BG: 465		Feit, Waarde en Theorie Lievers, Steenbakkers en Heeger BG: 465		
Avondcolleges 22.00 - 19.00				Staat en Individu in de * Nieuwere Wijsbegeerte Verbeek T1: D	

VERVOLGDOCTORAAL

	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag
13.00 - 11.00		Ubuntu Filosofie T1: B Louw		Ubuntu Filosofie CGZ: E204 Louw		
15.00 - 13.00			Filosofie Oost-West Bor T1: 114 16/5: Vanaf 23/5: T1: 033		Filosofie Oost-West Bor T1: A 18/5: vanaf 25/5: T1: C	<i>N.B. 13.15 -16.00 mei t/m 9 juni 12</i> Metaethiek V.d. Beld Janskerkh.15A:206
Avondcolleges 22.00 - 19.00		CS Philosophy of Mind Van Gerwen BG: 465	CS Nieuwere Wijsbegeerte A (I): Husserl Schuhmann T1: C	.CS Kenleer & Wetfil <i>De exacte wetenschappen en hun filosofie</i> Visser BG: 465		

De introductiebijeenkomsten van het **IP-programma** zijn gepland op de eerste maandag van het blok 16.00 - 18.00 of 19.00 uur.

De bijeenkomsten in het vijfde blok zijn voor

Kennisleer en wetenschapsfilosofie 16.00 -17.00 uur,

Inleiding wijsgerige antropologie 17.00 -18.00 uur en voor

Inleiding Nieuwere Wijsbegeerte II 18.00 - 19.00 uur.

De bijeenkomsten vinden plaats in kamer 465 van het bestuursgebouw.

* De basisdoctoraalmodule **Staat en Individu** wordt gecombineerd gegeven voor de deeltijd- en voltijdstudenten. Hoorcollege is op de donderdagavond, werkgroep op maandagmiddag.

Religieuze Kennistheorie, docenten Sarot en Goddard, wordt gegeven op ma 14 mei: T1: 111, di 15 mei CGZ: E138, wo 16 mei CGZ: E05, do 17 mei CGZ: E013, vr 18 mei CGZ: E05 steeds van 11.00 - 13.00 uur.

DE BOEKENKAST

Ik lees graag - in verloren uurtjes en voor het slapen gaan. Ik heb er voor gekozen twee nog niet besproken genres te belichten: fantasy en populair wetenschappelijk. Ik zal één fantasy serie en één populair wetenschappelijk boek bespreken.

Door A. Visser

Als student las ik veel fantasy en science fiction. Ik ben op den duur minder science fiction gaan lezen omdat het *science* deel van deze boeken vaak zo weinig overtuigend is. Fantasy lees ik nog altijd graag. Het genre biedt optimale mogelijkheid uit het dagelijks leven te ontsnappen.

***ALS STUDENT
LAS IK VEEL
FANTASY
EN SCIENCE FICTION.
IK BEN OP DEN DUUR
MINDER SCIENCE FICTION
GAAN LEZEN
OMDAT
HET SCIENCE DEEL
VAN DEZE BOEKEN
VAAK ZO WEINIG
OVERTUIGEND IS.***

Eén van mijn favoriete logieën is de 4+1+3-logie over *Thomas Covenant, the Unbeliever* van Stephen Donaldson. Ik las deel één in 1980 toen ik nog promovendus bij wiskunde was. In dat jaar kwam mijn eerste artikel - over genummerde verzamelingen - uit. Het achtste deel, dat is het derde deel van de trilogie, las ik, na terugkeer uit Stanford, in 1984. Ik was toen wetenschappelijk medewerker bij de Centrale Interfaculteit, die later 'Faculteit Wijsbegeerte' zou gaan heten.

Een prettige mogelijkheid die fantasy biedt, is dat je kunt morrelen aan de parameters van de natuurlijke orde. Het is altijd spannend te zien hoe ver je daar mee kunt gaan. Ik ken zelfs een boek waar de schrijver een wereld probeert te beschrijven waarin grote kardinaalgetallen direct kunnen worden waargenomen.

In de wereld van de Covenant cyclus, *the Land*, is de verhouding tussen goedheid, schoonheid en gezondheid enerzijds en de natuur anderzijds anders dan in onze wereld. Goedheid, schoonheid en gezondheid zijn er natuurlijke categorieën. Eén van de bronnen van macht in *the Land* is *Earthpower*. Deze kracht is simpelweg goed en gezond.

Bovendien is de aanwezigheid van *Earthpower* direct waarneembaar. Helaas heeft het land een vijand waar het niet tegen opgewassen is, te weten *Lord Foul, the Despiser*. *Earthpower* bevat, juist door zijn puurheid, geen antwoord op *despite*.

Lepra-lijder en bestseller schrijver Thomas Covenant wordt naar *the Land* verplaatst om daar de rol van verlosser te spelen. Heel veel fantasy bevat variaties op het verlosserthema. Alleen is deze verlosser juist slechter dan datgene wat hij moet verlossen: het *Land* is prachtig en goed, de bewoners nobel en toegewijd aan het land. Covenant daarentegen is ziek en gekweld. Hij begint bovendien zijn loopbaan als verlosser met de verkrachting van Lena, een jonge vrouw die hem helpt. Die verkrachting heeft een lange rij van ontwrichtte levens ten gevolge. Het is voor de lezer moeilijk om zich met deze 'slechte held' te identificeren. (Moet dat dan? Nee, maar je blijft het desondanks willen.) Covenant kan uiteindelijk het *Land* redden, juist doordat hij door zijn ziekte intiem vertrouwd is met *despite*. Hij is een mengsel van goed en kwaad, gezond en ziek. Hij is een *legering* en legeringen komen in *the Land* niet voor.

Het taalgebruik van Donaldson is niet altijd het mooist denkbare, veel *hellfires* en zo. Bovendien is het verhaal een lange aaneenschakeling van ellende: niet lezen als je je toch al depressief voelt. Daar staat tegenover dat personen en gebeurtenissen uit de reeks zeer memorabel zijn. Wie zou niet ooit willen varen op een *Dromond*, een schip van steen, of wie zou niet *Elemesnedene*, de *Clachan* van de faerie *Elohim* willen bezoeken?

“

(‘Going?’ replied Daphin lightly. ‘We are not “going” at all. We merely walk.’ When Linden stared at her, she continued, ‘This is Elemesnedene itself. Here there is no other “where” to which we might go.’)

”

De selectie van een populair wetenschappelijk boek is erg moeilijk. Er zijn er zoveel goede en leuke: de boeken van Stephen Jay Gould, James Watson's *The Double Helix*, Francis Crick's *Life Itself*, Niles Eldredge's *Life in the Balance*, Björn Kurtén's *The Cave Bear Story*, J. Goudsbloms *Vuur en Beschaving*, Engelhard & de Clercq's *50 Eeuwen Schrift*, Herman Vanstiphout's *Helden en Goden van Sumer*, Alberto Manguel's *A History of Reading*, Jared Diamond's *Guns, Germs and Steel*, Martin Lockley's *Tracking Dinosaurs*. Dus het is met enige aarzeling dat ik kies voor Robert Bakkers *The Dinosaur Heresies*.

The Dinosaur Heresies kwam uit in 1986 en is dus, gezien de snelle ontwikkeling van onze inzichten aangaande de dynosauriërs, behoorlijk verouderd. Desondanks is het beslist nog het lezen waard. Robert Bakker, curator van het University of Colorado Museum in Boulder, is een dynosaurusgek, van wie ik het gevoel heb dat hij het jammer vindt dat wij zoogdieren bijna alle grote landdierniches hebben overgenomen. Het boek bevat onder andere een vlammende verdediging van de these dat dynosauriërs geen logge koudbloedige dombo's, maar snelle warmbloedige slimmerds waren.

Bakkers argumenten voor zijn these zijn variëren van beschouwingen over de manier van lopen van de dynosauriërs, tot bespreking van botstructuur. Eén argument is de observatie dat de *predator prey ratio* van de allosaurus vergelijkbaar is met die van warmbloedige roofdieren. Daaruit volgt dat ook het energiegebruik hetzelfde moet zijn en daarmee de bloedigheid. (Ik ben wel wat sceptisch over de bepaling van de *predator prey ratio* van de allosaurus.)

Het is mijn indruk dat de these dat de dynosauriërs warmbloedig waren tegenwoordig de gangbare is. Echter zó snel en zó slim als Bakker ze wilde hebben, daar gelooft nog steeds niemand in. (Er zijn sindsdien zorgvuldige berekeningen gedaan over de vraag hoe snel Tyrannosaurus Rex kon zijn.)

Bakker was consultant van *Jurassic Park* en adviseerde over de animatie. Bakker schreef ook een fictieel werk *Raptor Red*, (fantasy? historische roman?), dat zeker het lezen waard is.

Helaas blijft mijn meest brandende vraag onbeantwoord. De nu levende dynosauriërs, de vogels, *zingen*. Was de Jura dus vervuld van dynosauruszang? We zullen het waarschijnlijk nooit weten.

¶

HET INTERVIEW: DIRK LOUW

1) *Kunt U kort vertellen wie U bent en waar U op het moment mee bezig bent?*

I teach practical philosophy and informal logic at the University of the North in South Africa. I have a variety of interests in philosophy. Currently, though, I devote most of my time on issues relating to philosophical consultation, African philosophy, and multiculturalism.

2) *Waar heeft U gestudeerd?*

University of Stellenbosch (South Africa) and Utrecht University.

3) *Waarop bent U afgestudeerd en gepromoveerd? Waarom juist deze onderwerpen?*

I majored in philosophy, psychology and theological studies. My doctoral dissertation (Stellenbosch University, March 1995) was on religious pluralism. (How may the adherents of a religious tradition view other traditions? In view of which criteria should religions be assessed?). As a South African, it seemed appropriate to me to reflect on otherness and plurality. My doctoral research confronted me with a host of exciting and fundamental philosophical problems concerning identity and difference, absolutism and relativism, rationality and commitment, language and experience, and, of course, meaning and truth.

4) *Wat heeft U bewogen om hier een aanstelling als gastdocent aan te gaan?*

I received a fellowship from the Expertisecentrum Zuidelijk Afrika (EZA) in terms of which it was expected of me to teach

two courses at the Faculty of Philosophy (amongst other things). It is indeed my privilege and pleasure to adhere to this requirement!

5) *Wat is U vooral opgevallen aan de manier waarop wijsbegeerte hier wordt behandeld ten opzichte van waar U vandaan komt?*

The high quality of research and the wide variety of programmes on offer. I can relate to much of the work that is being done here. Because of my added interest in African philosophy and multiculturalism, I was fortunately able to contribute to your course menu. I am also impressed by your sound work ethic. In so far as I can judge, this is a well managed faculty with a proud tradition.

6) *Wat vindt U beter / slechter ten opzichte van Nederland?*

It is, to be honest, very difficult to compare conditions here with the environment in which I find myself back home. South Africa is a developing country and the University of the North is a historically disadvantaged institution. There I have to meet different, though not less important, challenges. While we aim at excellence in teaching and research, we also need to devote much of our time to the development of basic analytical and linguistic skills. (Instruction and discussions are in English, which is the second or third language of students). It is furthermore expected of academics to be involved in the upliftment of the community in general.

Bedankt voor dit interview!

¶

MANIPULATIE

DIT IS DE WINNENDE INZENDING OVER DE STELLING:

Wanneer we nadenken over de invloed van manipulatie binnen de filosofie, ontstaat de vraag of filosofie manipulatie is, of dat de filosofie gemanipuleerd is. Kortom, is de filosofie subject of object van manipulatie? Of: manipuleert zij soms zichzelf?

Door R. Jansen.

Binnen de filosofie heeft manipulatie alles te maken met kennis en het overdragen van kennis, door middel van argumenten. Kennis is macht en manipulatie machtsmiddel. Tot nu toe niets aan de hand. Wat maakt dan dat manipulatie door ons niet beschouwd wordt als machtsmiddel alleen, maar vaak wordt ervaren als machtsmisbruik?

Omdat bij het overdragen van kennis en de machtsmiddelen die we hier binnen de filosofie voor gebruiken, verschillende belangen een rol kunnen spelen. Alhoewel elke manipulerende filosoof in een verhit debat waarschijnlijk zal beweren dat hij met zijn argumenten gericht is op de inhoud van dit debat en dus op vermeerdering van de kennis zelf, is er bijna altijd sprake van eigenbelang, in het ten toon spreiden van zijn kennis en zijn pogingen de andere deelnemers in het gesprek af te troeven. Een helder beeld op het

verschil tussen filosoferen en manipuleren wordt door deze strijdende belangen nogal eens vertroebeld. De vraag die hier gesteld kan worden is: Wil ik die ander overtuigen, om zo tot een gezamenlijk inzicht te komen en dus die ander van dienst te zijn, of druk ik mijn kennis erdoor en wil ik overheersen?

Verder is er een verschil in methode tussen filosoferen en manipuleren. Duidelijk is dat we alleen diegenen kunnen manipuleren van wie we iets weten, die we op een bepaalde manier kennen en op wie we zo meer invloed uit kunnen oefenen. Terwijl een filosoof zijn mening naar voren brengt, kiest hij hiervoor zijn eigen argumenten. Hij verandert echter in een manipulator, wanneer hij gericht is op de argumenten van de ander,

ze omdraait, verdraait, bespeelt et cetera, om zijn eigen mening door te drijven.

Manipulatie heeft veel met macht te maken, met name over anderen. Filosofie is een zaak van zoveel mogelijk vrijheid in het denken en heeft meestal genoeg aan zichzelf.

¶

**KENNIS
IS
MACHT
EN
MANIPULATIE
MACHTSMIDDEL**

**DE VRAAG DIE HIER GESTELD KAN WORDEN
IS:
WIL IK DIE ANDER OVERTUIGEN,
OM ZO TOT EEN
GEZAMENLIJK
INZICHT TE KOMEN
EN DUS DIE ANDER VAN DIENST TE ZIJN,
OF DRUK IK
MIJN
KENNIS ERDOOR
EN WIL IK OVERHEERSEN?**

.FILOSOFIE IS ÉÉN EN AL MANIPULATIE

.FILOSOFIE IS ÉÉN EN AL MANIPULATIE

DIT IS DE WINNENDE INZENDING OVER DE STELLING:

EEN SPROOKJE

Er was eens een boom in de hof van Heden. Andere bomen rondom hem waren ver heen. Ze gingen aan de tijd voorbij. Wie de belangrijkste onder hen was, laat ik in het midden. De boom die in het midden stond, leefde bij de tijd. De boom en de tijd waren onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ze zwoeren elkaar eeuwig trouw. De boom vond bij de tijd zijn woning.

Door R. den Dikken

SCHOONHEID,

Onder de bomen die rondom leefden, waren schoonheid, de goedheid en de waarheid.

De schoonheid vroeg vaak aan haar vriendinnen wie de mooiste was. Ze zwegen.

Goedheid omdat zij haar niet wilde kwetsen.

Waarheid omdat zij niet liegen wou. Een ieder ging er van uit dat zij de mooiste was.

De goedheid vroeg ook vaak aan haar vriendinnen wie de beste was. Ze zwegen.

Schoonheid omdat zij niet lelijk wilde doen.

Waarheid omdat zij vond dat het voor zichzelf sprak. Een ieder ging er van uit dat zij de beste was.

Op een dag vroeg de waarheid wie de eerlijkste was. Ze zwegen allemaal, want niemand durfde een antwoord te geven.

De schoonheid vroeg zich af wat zij nog meer moest doen dan de mooiste te zijn om ook de eerlijkste te zijn. Toen besepte de schoonheid dat zij niet de beste kon zijn. Zij heette schoonheid omdat zij de mooiste was.

Zij was dus niet de eerlijkste, omdat zij ooit gemeend had dat ze ook de beste was. Bedroefd boog ze haar hoofd.

Ook de goedheid vroeg zich af wat zij nog meer moest doen dan de beste te zijn om tevens de eerlijkste te zijn. Ook zij besepte dat zij echter niet naast de beste tevens de mooiste kon zijn. Zij heette goedheid omdat zij de beste was.

Daarom kon zij niet de eerlijkste zijn, omdat zij eens de mening was toegedaan dat zij ook de mooiste was. In groot verdriet wendde ze zich af.

Maar de waarheid interpreteerde uit hun droevig stilzwijgen, dat zij de eerlijkste was. Wat was het leven toch mooi en goed. Ergens twijfelde zij eraan of zij niet voor de gek gehouden

GOEDHEID,

WAARHEID.

werd. Zij ging daarom maar te rade bij de boom in het midden van de hof.

De boom in het midden van de hof is zoals hij is. Toen de waarheid hem de vraag voorlegde, zweeg hij eerst. 'Komt tijd, komt raad', antwoordde hij toen. 'Het wachten is op de nieuwe morgen. Het zal zijn bij de verschijning van het eerste licht dat het uur van de waarheid daar is.'

De waarheid kon echter niet wachten en ging weer naar haar vriendinnen.

En het is vanaf die tijd dat niemand het juiste antwoord weet, op de boom in het midden van de hof na.

¶

DE GROTE VRIENDELIJKE

<p>Dinsdag 1 Mei</p> <p>Rotterdam Naar aanleiding van Kant een debat over de filosofie en de idee van de universiteit. Met: A. Prins, J. de Mul, A. Klamer, D. Loose.</p> <p>Tijd: 16.30 - 18.00 / Gratis. Erasmus Universiteit, Burg. Oudlaan 50 Info: 31-(0)10-4088963</p>	<p>Woensdag 2</p>	<p>Donderdag 3</p> <p>Rotterdam Lezing over de invloed van het Amerikaanse pragmatisme. K. Vanhemelryck over Rorty: <i>Het einde van Filosofie-met-een-hoofdletter.</i></p> <p>-,Fl. 25,- / 15 / 13.00-16.00 ,Erasmus Universiteit Info: zie lezing 1 Mei vanburen@fwb.eur.nl</p>	<p>Vrijdag 4</p>
<p>Woensdag 9</p> <p>Groningen John H. Woods houdt zijn derde lezing over hachelijke waarden: <i>'Anomalous Abortion'</i>.</p> <p>Tijd: 16.30-17.30 / Gratis. Rijksuniversiteit Groningen, Academiegebouw, Senaatszaal, Broerstraat 5 Info: 31-(0)50-3636161</p>	<p>Donderdag 10</p> <p>Rotterdam Lezing over de invloed van het Amerikaanse pragmatisme. Deze keer Tim Heysse over Goodman: <i>Het verschil tussen echt en namaak</i></p> <p>13.00-16.00 / Fl. 25,- / 15,- ,Erasmus Universiteit Info: zie afgelopen week</p>	<p>Vrijdag 11</p> <p>Amsterdam Prof. Jos de Beus houdt een lezing voor het Forum voor Europese Cultuur: <i>'Wil de goede Europeaan opstaan? Wat wordt de plaats van Nederland in een unie met 27 lidstaten'</i>.</p> <p>Tijd: 20.00 uur. / Gratis. Brakke Grond, Nes 45 Info: 020- 6229182</p>	<p>Zaterdag 12</p>
<p>Donderdag 17</p> <p>Rotterdam Laatste bijeenkomst rondom de invloed van het Amerikaanse pragmatisme. Paneldiscussie met Hillary Putnam, H. de Regt, A. Zijderveld, E. Oger, F. Buekens, T. Heysse en K. Vanhemelryck.</p> <p>Tijd: 13.00-16.00 / Fl. 25,- / 15,- Erasmus Universiteit</p>	<p>Vrijdag 18</p> <p>Amsterdam Symposium <i>'Nieuw licht op Aristoteles'</i>. Met L.M. de Rijk, A.P. Bos, R. Ferwerda, F.A.J. de Haas, B. Schomakers en J.M. van Ophuijsen.</p> <p>Tijd: 10.00-16.30 / Fl.25,- Vrije Universiteit, De Boelelaan 1105 Info: 31-(0)20-4446680 g.groenewoud@ph.vu.nl</p>	<p>Zaterdag 19</p>	<p>Zondag 20</p> <p>Utrecht Literaire Boottocht met Jippe Hoekstra Afvaart: 14.00 uur Vertreklocatie: steiger Stadsschouwburg Utrecht -,Vaargeld: Fl. 22,50 / Fl. 20</p>
<p>Vrijdag 25</p>	<p>Zaterdag 26</p>	<p>Zondag 27</p> <p>Utrecht Literaire Boottocht met Paul van Vlijmen Afvaart: 14.00 uur Vertreklocatie: steiger Stadsschouwburg Utrecht -,Vaargeld: Fl. 22,50 / Fl. 20</p>	<p>Maandag 28</p>

FILOSOFIEKALENDER

<p>Zaterdag 5</p>	<p>Zondag 6</p> <p>Utrecht Literaire Boottocht met .Sjarel Ex Afvaart: 14.00 uur Vertreklocatie: steiger Stadsschouwburg Utrecht -,Vaargeld: Fl. 22,50 / Fl. 20</p>	<p>Maandag 7</p>	<p>Dinsdag 8</p> <p>Utrecht <i>Studium Generale</i> Mythe en werkelijkheid in de relatie tussen wiskunde en kunst. <i>Mathematics in Stone and Bronze</i> (illustrated lecture). H. and C. Ferguson (sculptor and mathematician, Maryland). Tijd: 20.00 uur / Gratis Aula, Domplein 29</p>
<p>Zondag 13</p> <p>Utrecht Literaire Boottocht met .Frans Lapoutre Afvaart: 14.00 uur Vertreklocatie: steiger Stadsschouwburg Utrecht -,Vaargeld: Fl. 22,50 / Fl. 20</p>	<p>Maandag 14</p>	<p>Dinsdag 15</p> <p>Utrecht <i>Studium Generale</i> Mythe en werkelijkheid in de relatie tussen wiskunde en kunst. <i>Inspiratie uit de vierde dimensie</i>. Spreker: A. Goddijn (Freudenthal Instituut, UU). Tijd: 20.00 uur / Gratis Senaatszaal, Academiegebouw Domplein 29</p>	<p>Woensdag 16</p>
<p>Maandag 21</p>	<p>Dinsdag 22</p> <p>Amsterdam H. de Soto (directeur Institute for Liberty and Democracy, Peru) over <i>'Het Mysterie van het Kapitaal. Waarom kapitalisme faalt in de niet- westerse wereld.'</i> Respons: Jos de Beus (hoogleraar Politieke theorie, UvA). Voertaal Engels. .Tijd: 20.30 / Gratis Aula van de UvA, Singel</p>	<p>Woensdag 23</p> <p>Groningen Lezing van M. Verkerk: <i>Relationele autonomie. Kan dat?</i> Co-referent: K. Gardiner. Tijd: 15.00 -17.00 / Gratis. Rijksuniversiteit Groningen, Filosofisch Instituut, A-weg 30 Info: 31-(0)50-3636161 Amsterdam 23 - 25 Mei Zie hiernaast --></p>	<p>Donderdag 24</p> <p>Amsterdam 23 - 25 Mei Een driedaags symposium over <i>The dispute on philosophical method: neo-Kantianism and the heritage of German Idealism</i> Tijd: 15.00 uur. Kosten: eerste dag toegang vrij, tweede en/of derde dag Fl. 150,- .-/ Fl. 115 ,Vrije Universiteit ,De Boelelaan 1105 Info: Ckrijnen@aol.com</p>
<p>Dinsdag 29 Amsterdam J. Bor over Oosters en Westers denken. 20.30 uur / Gratis. CREA Theater Turfdraagsterp. 17, 1012 XT Info: 020-5251420 Tilburg R. Girard en de 20e eeuwste literatuur. Over waarheid en .leugen in de roman Gratis. KUB, / 10.00-17.00 Warandelaan 2, Info: 31- (0)13-4662806</p>	<p>Woensdag 30</p> <p>Groningen Vierde lezing over hachelijke waarden. John H. Woods over <i>'Euthanasia: A Dutch .Breakthrough</i> .Tijd: 16.30-17.30 / Gratis Rijksuniversiteit Groningen, Academiegebouw, Senaatszaal, ,Broerstraat 5 Info: 31-(0)50-3636161</p>	<p>Donderdag 31 Mei</p>	<p>Vrijdag 1 Juni</p>

FOO

Onder het genot van een kopje koffie en een koekje zijn de leden van het FOO (Facultair Overleg Orgaan) bij elkaar gekomen om de huidige facultaire politiek eens onder de loep te nemen en om belangstellende studenten in te wijden in de kronkels van het filosofische bestuursbeleid.

Door C. van Sijl & C. Ierna

F O O

A V R

C E G

U R A

L L A

T E N

A G

I

R

Het FOO is het orgaan waarin de studenten van de Faculteit Wijsbegeerte hun stem kunnen laten horen: kritiek, klachten en fantastische ideeën over de inrichting van het onderwijs en (administratieve) beleid kunnen hier gespuid worden en bij de mensen terecht komen, in wiens macht het ligt om onze kleine, facultaire wereld te verbeteren.

Voor alle studenten met een bestuurlijke functie op de faculteit zijn de vergaderingen van het FOO van uiterst belang, enerzijds om op de hoogte te blijven van welke punten er in de andere commissies en raden behandeld worden, anderzijds om te horen wat er aan klachten en vragen vanuit de studenten is. Zoals gezegd zijn echter ook “leken” van harte uitgenodigd om te komen horen wat er zoal speelt op de faculteit, ook al zit je (nog) niet in een commissie of raad. Voor iedereen die om welke reden dan ook deze aflevering van het Facultair Overleg heeft moeten missen, hebben we nog eens alle punten netjes op een rijtje gezet!

De verslagen: OB & OC

De bijeenkomst begon met een kort verslag van de onderwerpen die in de verschillende commissies en raden aan de orde gekomen zijn. Judith van Raalten (OpleidingsBestuur filosofie) legt de taken van het OB kort uit en vertelt dat ze daar druk bezig zijn met de invoering van het Bachelors / Masters – systeem en dat het tot nu toe redelijk soepel verloopt. De huidige verwachting is echter wel dat het met het aantal studenten dat wijsbegeerte als minor zal gaan opnemen in hun curriculum, niet al te groot zal zijn.

Met FiB (Filosofie in Bedrijf) gaat het echter, tot verbazing van de toehoorders, niet zo goed als verwacht: er is maar een beperkt aantal deelnemers, dat bovendien aangeeft te willen overstappen naar de reguliere opleiding wijsbegeerte. In ieder geval wordt er volgend jaar nog doorgedaan met het programma van FiB en

iedereen die er aan begint, krijgt ook de kans om het programma af te ronden. Een geruststelling voor eenieder die toch vol enthousiasme hieraan begonnen is!

De verslagen: FR

Carlo Ierna (Faculteitsraad) vertelt over hoe de laatste FR - vergadering verlopen is. In de apatische toestand van weleer lijkt nog niet al te veel verandering te zijn gekomen: ondanks het feit dat de studentgeleding van de FR enige tijd geleden geprobeerd heeft wat leven in de brouwerij te brengen (zoals jullie in Nr.10 van *De Filosoof* hebben kunnen lezen) was de afgelopen vergadering toch tamelijk lauw.

De onderwerpen ICT-beleid en verbouwing zijn behandeld. Ja, ja: ooit gaat de faculteit verhuizen! Al beginnen al in 2002 de verbouwingen van het bestuursgebouw, laat de verhuizing waarschijnlijk toch nog een tijdje op zich wachten. Hiervan zullen we nog t.z.t verslag doen.

Ook zijn er, zoals sommigen waarschijnlijk persoonlijk gemerkt hebben, laatst gegevens kwijtgeraakt bij de uitbreiding van een netwerkserver voor de studenten. Dit werd ten laste gelegd aan het ondoorzichtige en ontoereikende financiële beleid van het FaculteitsBestuur ten aanzien van het computerbeheer. Er is inmiddels een som geld toegewezen om dergelijke problemen te voorkomen en verhelpen, dus kan iedereen die hier last van heeft gehad opgelucht adem halen.

Onder algehele hilariteit is ook het hete hangijzer “ontbrekende spiegel op het herentoilet” de revue gepasseerd. Er wordt aan gewerkt...

Helaas waren zowel de leden van de OpleidingsCommissie als het student-lid van het FB afwezig. Wellicht komen zij op de volgende vergadering wel aan de orde, dus als je nieuwsgierig bent, geef je op / kom ook!

Afko-lijst:

FOO	=	Facultair Overleg Orgaan
BaMa	=	Bachelors/Masters-systeem
Fil.	=	Filosofie
FiB	=	Filosofie in Bedrijf
CKI	=	Cognitieve Kunstmatige Intelligentie
FR	=	Faculteitsraad
FB	=	Faculteitsbestuur
OB	=	Opleidingbestuur
OC	=	Opleidingscommissie

FOO

Klachten en Vragen

Nadat iedereen met deze introductie weer enigszins was bijgepraat, hebben we de klachten geïnventariseerd. Hierbij kwam een bekende discussie weer naar boven: waarom klagen mensen vaak niet, terwijl ze toch ontevreden zijn? Is het FOO wel bekend genoeg? Daarom ook dit stukje: als je een klacht of vraag hebt, mail naar FOO@phil.uu.nl en er zal zo snel mogelijk iets aan gedaan worden.

Zalenprobleem

Wel is de klacht doorgedrongen dat in de colleges van filosofie vaak een zalenprobleem bestaat. Bij sommige cursussen zit men met zes man in een zaal voor honderd en andersom met dertig in een zaal voor tien. Hoe komt dit en wat is er aan te doen? Ligt dit aan foute aantallen van inschrijving? Veel studenten blijken zich niet of laat in te schrijven voor cursussen die ze volgen. Wat hieraan gedaan kan worden, zal in de volgende FR worden besproken.

Boeken

Zowel bij CKI als Filosofie blijkt er daarnaast een probleem met het vermelden van boeken in de studiegids en het bestellen daarvan te zijn. Verplichte literatuur die niet, of nauwelijks, gebruikt wordt, is een terugkerend fenomeen, evenals de boodschap in de studiegids: "literatuur: nader te bepalen" waardoor men de boeken niet van te voren kan bestellen. Hierdoor moet men rekening houden met een lange besteltijd, terwijl de cursus al loopt en lopen wij, toch al arme studenten, de kans dure boeken te moeten aanschaffen, die vervolgens ongebruikt op de plank belanden. Het OB-Fil. en de OC-CKI moeten bij het samenstellen van de studiegids voor komend jaar extra opletten dat dit voorkomen wordt.

Readers

De administratie verkoopt vaak oude readers, omdat dit voor hen kosten bespaart. Ook worden er mini-readers en supplementen gemaakt, terwijl er net zo goed kopieën uitgedeeld kunnen worden tijdens colleges. Alweer ten koste van de arme student! Dit moet in de OB's worden behandeld: het geldargument zou geen rol mogen spelen, daar de faculteit nu al voor het vierde jaar flink winst draait. Gewoon complete readers verkopen dus.

Gastdocenten

De inspanning van de faculteit voor het binnenhalen van gastdocenten wordt zeker gewaardeerd, maar er moet toch meer duidelijkheid komen over het niveau en de inhoud van de cursussen, zodat je als student enigszins weet wat je te wachten staat. Zo bleek bijvoorbeeld de cursus van Kripke vrij veel voorkennis te vereisen, terwijl de cursus "Afrikaanse Filosofie" duidelijk meer een inleiding is. De OC's moeten zorgen dat dit geëvalueerd en verduidelijkt wordt.

...en verder?

Natuurlijk kan al het goede werk van deze studenten die voor hun medestudenten op de barricades staan, niet jaren achtereen op de schouders van dezelfdeziden neerkomen. Volgend jaar komen er dan ook allemaal nieuwe studenten in de raden en commissies van onze faculteit. Hiervoor zijn al verschillende oproepen gedaan en langzamerhand (maar niet zo snel als men zou willen) stroomt vers bloed binnen. Binnenkort zal bekeken en bekendgemaakt worden wie wat waar gaat doen. Om de nieuwe leden in te werken, werd het idee van een fruitig inwerk-uitje geopperd waarop iedereen van de aanwezigen enthousiast reageerde.

Ben je door dit verslag misschien nieuwsgierig geworden, dan ben je van harte uitgenodigd om op de volgende vergadering langs te komen! De volledige notulen van de afgelopen vergadering hangen op het prikbord naast de deur van de grote computerzaal (BG484). Let voor de datum van de volgende vergadering op de posters in de gang en de aankondigingen per email.

¶

Meer informatie:

- * Via de link [Organisatie](#) op de homepage van onze faculteit (www.phil.uu.nl) kun je de samenstelling van de verschillende bestuurs- en adviesorganen bekijken. In het geval van de Faculteitsraad kun je ook de vergaderdata zien.
- * Via deze pagina's kun je ook e-mailtjes sturen naar de leden van de commissie en raden.
- * Op de homepage van de faculteit is ook de (elektronische) nieuwsbrief beschikbaar.
- * Er wordt gewerkt aan een bestand van notulen uit de verschillende commissies en raden die openbaar gemaakt kunnen worden. In de folder *Students General*, bereikbaar via een link op de *desktop*, staat een folder *Stud. Frac.* Hierin zullen alle notulen die publiek gemaakt mogen worden, ter beschikking gesteld worden.
- * Denk eraan: de meeste vergaderingen zijn openbaar. Alleen persoonsvertrouwelijke zaken worden in beslotenheid behandeld.
- * De FOO notulen hangen op het prikbord naast de grote computerzaal (BG 484).
- * Je kunt altijd mailen naar: FOO@phil.uu.nl voor vragen, klachten, advies en commentaar.

DE PRIJS VAN WAARDE

In een tijd waarin het meeste wordt gerekend met economische overwegingen, zijn kritische vragen hard nodig. Na het uitbreken van de gevreesde epidemie van mond- en klauwzeer in ons land, zijn boeren en burgers voor inenten. Maar het zijn economische argumenten die de minister van landbouw daarvan weerhouden. Als we de Nederlandse veestapel vaccineren, kunnen we niet meer exporteren binnen Europa.

Door R. den Dikken

In deze overwegingen van minister Brinkhorst wordt alleen gekeken naar de mogelijke economische effecten. Dit beschouwen van de gevolgen noemt men in de moraalfilosofie ook wel consequentialistisch redeneren. Als de positieve uitwerkingen van een handeling opwegen tegen de negatieve effecten, dan kan een handeling goedgekeurd worden. Binnen Nederland leidt men dan wel economische schade, de export zou echter grotere voordelen opleveren. Daarom wil de minister niet inenten. Deze consequentialistische manier van redeneren kent echter een aantal problemen.

Het eerste probleem is:

kunnen alle positieve en negatieve effecten worden voorzien? Voor een juiste inschatting van de economische schade moet namelijk rekening gehouden worden met alle sectoren. Een uitbraak van mond- en klauwzeer treft niet alleen de agrarische sector. Ook andere sectoren leiden verlies, zoals de supermarkketens, de transportindustrie, de slachterijen, de horeca en het toerisme. De vraag is dus of we echt in staat zijn om alle gevolgen in alle sectoren te voorspellen. En wat nu als het virus zich verder verspreidt dan verwacht?

Het tweede probleem is:

hoe moeten de positieve en negatieve gevolgen gewogen worden? Dat economische gevolgen van belang zijn, weten we nu wel. Maar weegt economisch voordeel op tegen emotioneel verlies?

Heel Nederland is in de ban van mond- en klauwzeer. Het sociale leven is ontwricht en boerengezinnen leven in angst voor mogelijke besmetting. En dan het verdriet wat een boerengezin doormaakt bij het verlies van de veestapel. Een boer is namelijk blootgesteld aan het gevaar van de buurman die wel vee importeert. Wat soms zelfs generaties lang is doorgegeven, wordt in één klap afgemaakt. Dit leidt tot grote boosheid bij boeren. Boeren zijn gewend om alles te doen wat in hun vermogen ligt. Maar nu staan ze nu met hun rug tegen de muur. Er is wel een vaccin, maar men mag niets tegen de ziekte doen.

Niet alleen economische maar ook emotionele gevolgen moeten in een consequentialistische redenering meegenomen worden. Maar de vraag is hoe zwaar emotionele schade weegt ten opzichte van het vermeende economische voordeel. En het lijkt erop dat in het besluit van minister Brinkhorst de economische gevolgen meer tellen dan de emotionele gevolgen. Hoeveel emotionele schade in boerengezinnen hebben we er eigenlijk voor over?

Een derde probleem:

hoe is ooit goed te praten dat een kleiner kwaad mag geschieden om een groter kwaad te voorkomen? Wat we zouden moeten doen - inenten - doen we niet, maar verder nemen we de hardst mogelijke maatregelen: ruimen. Hoe kun je verkopen dat economische voordelen in Europa leiden tot het afmaken van gezond vee? Een beleid dat uitgaat van dit consequentialisme gaat over lijken.

Als we dan toch besluiten om niet in te enten, dan moeten we de epidemie ook maar laten uitwoeden. Door dat zogenoemde ruimen, worden meer gezonde dieren afgemaakt, dan er uiteindelijk dood zouden gaan

aan de ziekte. Een gevolg van uitwoeden is wel dat het virus door heel Europa gaat, maar dan zal ook heel Europa het nut inzien van een beleid om wel te vaccineren. Als Europa het straks toch goedkeurt, dan hoeven we nu noodgevaccineerde dieren ook niet te ruimen. Maar we moeten niet wachten met preventief vaccineren totdat de epidemie is uitgewoed, dan dempen we de put als het kalf al verdronken is. Wie weet hoe lang die epidemie nog zal duren?

Een kwaad, hoe klein ook is niet goed te praten. Dit consequentialistische model van redeneren heeft geen oog voor de waarde van leven. Boeren en burgers geven niet voor niets een kritisch geluid. Aan de waarde van het leven van een boer wordt schade toegebracht. Moet hij toezien dat zijn gezonde vee afgemaakt wordt voor economisch nut? Aan de waarde van het leven van een dier wordt schade toegebracht. Boeren houden dieren toch niet alleen maar voor de opbrengst van vlees en melk? Een boer maakt het dier mee van kalf tot koe. Na een goed leven gaat het dier naar de slacht. De koe is dus niet heilig, maar het staat in dienst van de mens. Met het ruimen echter worden gezonde dieren afgemaakt en vernietigd, terwijl het vlees niet eens schadelijk is voor de mens!

Minister Brinkhorst is besmet met het consequentialisme, met alle gevolgen van dien. Maar als hij oog krijgt voor het leven van boer en dier, dan is hij een minister van waarde.

PRILLE EXERCITIES

De deuren ontsluiten zich na een welgemikte druk op de knop en ik stap uit. Nog even en dan ben ik thuis. Als gevolg van een ongeluk rijden er geen treinen op het laatste deel van het traject, dat we dan ook noodgedwongen per bus zullen afleggen. Ik begeef mij naar de uitgang van het station, op weg naar de bushalte, als ik mijn naam hoor roepen.

Door R. Koot

Opgeschrikt uit mijn gedachten, die bij de slachtoffers van het ongeval waren, draai ik mij om. Onthutst laat ik de aanblik van twee trienerige provincialen op mij inwerken: de ene klein met een vreemd hoofd, de andere nog kleiner met ook een hoofd. Het zijn de meisjes die mij (en vele andere cafébezoekers) de avond ervoor tegen het lijf waren gelopen in een Ierse pub.

Het is herkansingsweek, maar ik hoef niets te herkansen. Ik ben, kortom, vrij. Ook ben ik in het bezit van een OV-kaart. Uit deze evident ware premissen trek ik de conclusie dat ik naar Deventer moet, om mijn daar studerende neef te bezoeken. Ik begrijp, dat tegen deze logica geen eerstejaars kruid gewassen is, en besluit mij te schikken in de voegen van het door mij getrokken gevolg.

Niet uit louter plichtsbesef, maar eerst en vooral met het stellige voornemen mijn drankzucht schaamteloos te laten prevaleren boven, ja alles eigenlijk, onderwerp ik mij gewillig aan de wetten van de logica in mijn aanvaarding van de reis naar Deventer.

**HET
VLEES
IS
ZWAK,
HEET
DAT
GELOOF
IK.**

Ik ga met de trein (het werkwoord 'nemen' lijkt hier ongepast; in de regel wordt men vaker 'genomen' dan men zelf 'neemt'). Samen rijden wij, de trein en ik, naar het oosten. Aangekomen scheiden zich onze sporen en ik maak mij op voor twee dagen van ongebreidelde lustbevredegiging en onweerstande driften. Het vlees is zwak, heet dat geloof ik.

Na op de laatste avond in de bioscoop getuige te zijn geweest van het mensonterende, maar mislukte vervolg op deel één, betreden wij, neef en ik, een monumentaal pand waarin de uitbater ervan zijn klanten dankbaar dronken voert. We bestellen een drankje en posteren ons bij de muur tegenover de bar.

Er komen twee beschonken meisjes op ons toe waggelen. Schaterlachend informeren ze naar onze namen en

willen daarnaast weten hoe wij heten. Ze maken zich volslagen belachelijk en zijn zich hier op wonderbaarlijke wijze zelfs van bewust, blijkens hun voortdurende verontschuldigheden.

Het moddert zo een tijdje door, totdat de dames liever boven de wc dan om onze nek hangen. We nemen de gelegenheid te baat om ons van hun aanmatigende gezelschap te ontdoen en verlaten het etablissement.

Ik kijk hen aan en zij mij. Ze hebben hun roes uitgeslapen. De één pakt mij joviaal bij de arm, terwijl de ander tegen mij begint te praten. 'Wist jij, dat zevenennegentig procent van de jongens geregeld aan zichzelf zit?' vraagt de kleinste. 'Goh nee, interessant feit,' zeg ik. Beiden blijken psychologie te 'studeren' aan de hogeschool. Even later staan we gedrieën in het gangpad van de overvolle bus. Ukje ontputselt mij Kant's *Grundlegung*, die ik voor de gemoedsrust bij mij had gestoken, en om de tijd te doden in de trein.

Tussen het Vreemde Hoofd en mij ontspint zich een merkwaardige dialoog, die vervolgens overgaat in een ontluisterende alleenspraak harerzijds, waarin zij mij ongevraagd en onverholen haar door d'r ontluikende seksualiteit gevoede prille exercities op het pad der liefde uit de doeken doet.

Ukje overhandigt mij het boek met de mededeling het 'zeer interessant' te vinden, hiermee zonder twijfel doelend op de 'zeden' in de titel. Veel tijd wordt besteed aan uitweidingen over brakke feestjes en kotsende huisgenoten. Sommige passagiers wenden vol afgrijzen het hoofd af. Ik kijk van Ukje naar het Hoofd en weer terug, en voel me niet op mijn gemak. Of ik bang van ze ben? 'Ik ben inderdaad enigszins geïntimideerd door jullie luidkeelse aanwezigheid, nu je het zegt.'

De bus stopt. We zijn er. 'We hebben toch geen verkeerde indruk achtergelaten, hè?' vraagt Ukje nog.

Inwendig lachend onttrek ik mij met een ontkennend antwoord aan de verplichting van de categorische imperatief. Het vlees is zwak.

**INWENDIG
LACHEND
ONTTREK
IK MIJ
MET EEN
ONTKENNEND
ANTWOORD
AAN DE
VERPLICHTING
VAN DE
CATEGORISCHE
IMPERATIEF.**

HET LUSTRUM

Vervolg van pagina 1

Door middel van manipulatie proberen we een grip te krijgen op de wanorde om ons heen en deze tot een bruikbare orde te maken. De FUF daarentegen schijnt exact het diametraal tegenovergestelde te willen bewerkstelligen. Telkens als er één of andere vorm van orde of organisatie dreigt te ontstaan, wordt deze abrupt weer in chaos veranderd. Deze chaos blijkt al uit de duisternis die rond de oprichtingsgeschiedenis van de FUF bestaat.

In ieder geval heeft de FUF zich altijd bezig gehouden zowel met de serieuze, vakinhoudelijke kant, als ook met de gezelligheid die aan de studietijd gekoppeld is (alhoewel voor deze laatste vaak bij de filosofiestudenten zelf animo ontbreekt).

In haar chaotisch bestaan, blijkt zij telkens weer het tegenovergestelde te zijn van de zustervereniging Incognito. Waar deze over een uitgebreide achterban, een goedgeorganiseerde en sterk vertakte commissiestructuur en sterke continuïteit beschikt, is het FUF bestuur het levenswerk van enthousiaste enkelen. Desalniettemin is door hun grote inzet toch dit symposium tot stand gekomen.

Na deze wijze woorden van onze oud voorzitter, kwam een ander oud bestuurslid aan het woord, **Maureen Sie**. In haar betoog vroeg ze zich onder andere af waar de negatieve bijklank van manipulatie vandaan komt.

Zij stelt dat manipulatie een externe begrenzing van de autonomie van de actor is en vervolgens werkt ze de relatie tussen manipulatie, de vrije wil en autonomie uit. Er blijken beperkingen voor de autonomie te zijn die niet onder manipulatie vallen, zoals de opvoeding, sociale en morele verplichtingen en natuurlijk de ratio. Autonomie blijkt niet mogelijk te zijn zonder deze beperkende, maar betekenisgevende context.

Handelen volgens de eigen vrije wil blijkt sowieso al problematisch: hoe is vrijheid überhaupt mogelijk in de wereld van de natuurwetten? Één van de belangrijkste aspecten blijkt de mogelijkheid om je eigen eerste en tweede orde verlangens op een rijtje te krijgen. Als je niet simpelweg slaaf van je passies bent, maar de eerste orde verlangens in harmonie kunt brengen met die van de tweede orde, is autonomie mogelijk.

De volgende spreker, **Bart Garssen**, ontplooid een ander aspect van manipulatie vanuit zijn eigen vakgebied, de argumentatieleer. Er zijn zowel overeenkomsten als verschillen in het manipuleren en de praktijk van het debatteren. Argumenten, als pogingen om iemand te overtuigen, zijn op zich geen manipulatie, want ze zijn open en bloot, terwijl de gemanipuleerde natuurlijk niet door moet hebben dat hij

gemanipuleerd wordt. Echter kan manipulatie onder de dekmantel van de redelijkheid wel in argumentaties schuilgaan, bijvoorbeeld in de vorm van drogredenen. Deze zijn niet geldig als argumenten, maar lijken dat wel. Soms is het echter niet de redenering zelf die misgaat, maar zijn het irrelevante argumenten waarmee men de ander probeert aan te vallen, zoals bij ad hominem argumenten. Hierbij valt men vaak te prooi aan psychologisme in het beslissen welke argumenten wel en welke niet geldig zijn.

Als men meent dat het doel van een debat simpelweg winnen is, dan worden alle middelen uit de kast gehaald, zoals Marcel van Dam vaker in discussies doet: met name de foute vergelijking is zijn specialiteit. Een foute vergelijking gaat op de relevante punten niet op, maar toch gebruikt Van Dam hem om iemands argumenten onderuit te halen. Hier is dus sprake van manipulatie. De argumentatieleer kan in het geval van manipulatie misschien niet tot een betere wereld leiden, maar wel helderheid scheppen door drogredeneringen te ontmaskeren.

Frans Jacobs hanteerde in zijn voordracht een heel ander manipulatiebegrip. Hij legde het accent voornamelijk op zelfmanipulatie als zelfbinding. Het meest duidelijke voorbeeld hiervan is de episode uit de Odyssee waarin Odysseus bij de Sirenen komt. Hij wil hun gezang horen, maar weet dat hij er dan naar zal verlangen naar hun toe te gaan, wat zijn dood zal betekenen. Daarom manipuleert hij zichzelf en zijn bemanning zodanig dat hij toch het gezang zal kunnen horen zonder ernaar toe te kunnen gaan.

Aan de hand van dit voorbeeld van zelfbinding wijst hij erop dat men in de politiek hetzelfde kan toepassen. Hiervoor haalt hij *Il Principe* van Machiavelli aan. De heer moet voor zijn volk een schijn van barmhartigheid ophouden, zodat hij in het geheim zijn gang kan gaan. Daar Machiavelli dit werk echter openbaar aan een heer aanbood, kon deze er feitelijk niets meer mee, omdat de latente dimensie openbaar was geworden en dus onbruikbaar. De heer kon hierdoor zijn volk niet meer manipuleren. Openlijke manipulatie werkt niet, maar als deze in het geheim geschiedt wordt zij als immoreel ervaren.

Een ander voorbeeld dat hij gebruikte was dat van een marktonderzoek naar het koopgedrag en de koopmening van consumenten. Op de vraag waar kopers op letten bij de inkopen antwoordden ze dat diervriendelijkheid en gezondheid bovenaan stonden, maar bij het feitelijke gedrag bleek dat zij zelf meer op de prijs letten. Om deze discrepantie te verhelpen moet zelfbinding worden toegepast waarbij het dieronvriendelijke voedsel hoger belast wordt, zodat koopmening en koopgedrag overeen komen. Dit is morele manipulatie, het aanpassen van de wereld zodanig dat je eigen feitelijke voorkeuren je ertoe bewegen om het moreel goede te doen.

In deze termen werkt het echter niet om dezelfde redenen die bij *Il Principe* genoemd zijn. De politiek moet deze morele manipulatie dus in het geheim uitvoeren, om haar überhaupt effectief te laten zijn.

Machiel Karskens was het hier grondig mee oneens. In zijn betoog beargumenteerde hij dat manipulatie als zodanig gebruik maakte van een verouderde, mechanisistische ontologie en handelsbegrip. Iemand manipuleren betekent iemand iets laten doen zonder dat deze doorheeft waarom hij dit doet en zelfs niet exact wat hij doet. Deze conceptie contrasteerde hij met zijn eigen, waarin manipulatie als iets totaal anders begrepen wordt. In plaats van een mechanisistische ontologie waarin manipulatie als een causaal bewerkingsproces wordt begrepen, hanteert hij een possibilitieitontologie.

Hierin is er geen sprake meer van manipulatie, maar van zelf - technieken. Het idee van onszelf als bewuste, handelende zijnden die causaal beïnvloed kunnen worden moet veranderen in een idee van onszelf als historisch - praktische test van onszelf die onze historische ontologie hier en nu uitproberen. Het heden moet hierbij begrepen worden als een dimensie waarbij de potentialiteit, de mogelijkheden van zijn, meer reëel zijn dan de actuele omstandigheden.

Na deze lezingen ontspon zich een levendige en geanimeerde discussie. Behalve goede argumenten, vlogen ook scheldwoorden als "Platonist!" door de zaal. Vooral Karskens en Jacobs hadden een appeltje met elkaar te schillen.

De zaal bleef hierbij ook niet lui achterover leunen, maar nam actief deel aan de discussie. Vooral Ton van den Beld en een kleine delegatie van GF (Ria van der Lecq en Peter Wieringa) lieten zich niet onbetuigd. De eerste wees erop dat manipulatie door middel van taaldaden niet echt latent genoemd kon worden. Met dezelfde woorden kan ik volgens Austin zowel illocutionaire als perlocutionaire daden verrichten. Dit laatste is een voorbeeld van direct beïnvloeden, manipuleren met een openbare handeling. Karskens vond echter dat je, om de perlocutionaire act tot stand te laten komen, gebruik maakt van het redeneervermogen van de ander, zonder dat je deze expliciet vertelt wat je van hem wilt. Van den Beld was het ermee eens dat dit dan toch vrij latent tot stand kwam.

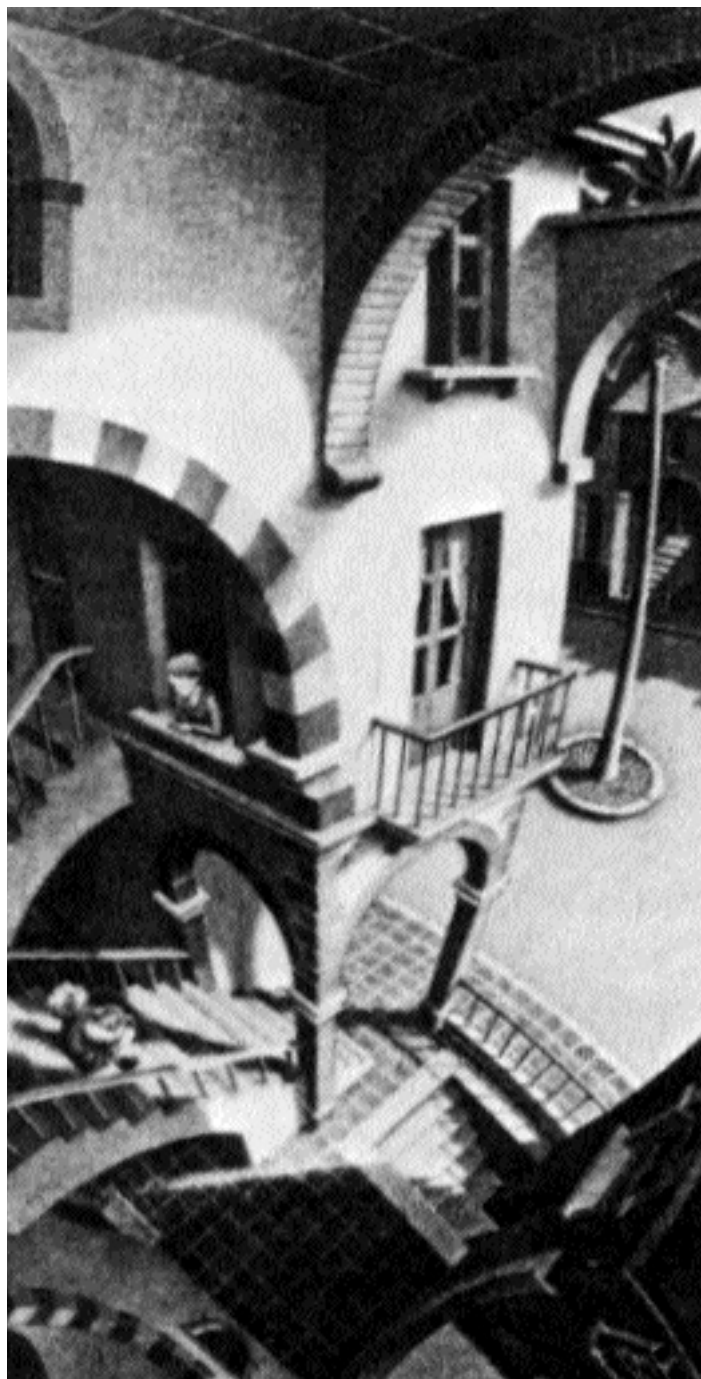
Als je iemand laat handelen niet op grond van zijn eigen beweegredenen, dan is er sprake van manipulatie, volgens Sie, maar het onderscheid tussen eigen en niet eigen is soms heel moeilijk te maken. Karskens, die dit onderscheid ook al gebruikt had, meende dat men moet kijken of de actor ook zonder manipulatie op dezelfde manier gehandeld zou hebben. Ook dacht hij dat het onderscheid tussen latent en openbaar niet precies hetzelfde was als tussen bewust en onbewust.

Na de discussie worden er nog bloemen en presentjes uitgedeeld aan de sprekers en wordt iedereen uitgenodigd voor de borrel en het gala – feest diezelfde avond. Ook wordt aangekondigd wie de beste reactie geschreven heeft op de stelling "Filosofie is één en al manipulatie": Rianne Jansen, wiens stukje elders in deze *FilosooF* te vinden is.

Het gala was ook een succes, omdat bijna iedereen op de een of andere manier "netjes" gekleed was: van extravagante witte pakken (Koen van Gilst en Kornuiten), tot eenvoudig donkergrijs (Maarten van Houste, Carlo Ierna), van de klassieke smoking (Nick Boerma) tot het elegante rokkostuum (Ype Driessen). Ook het systeembeheer eeuwig gekleed in het modieuze "helpdesk - zwart" deed het goed en de dames staken elkaar stuk voor stuk naar de kroon met hun elegante avondjurken.

Al met al kunnen we zeker trots zijn op het (bijna zestienjarige) bestaan van onze vereniging, als we nou ook nog eens een achterban zouden hebben...

¶

FILOSOFIE? NU SERIEUS!

Als in het maandblad van de Faculteitsvereniging Utrechtse Filosofiestudenten staat: filosofie is 'een rare ziekte, om niet te zeggen: een vage ziekte' (Van Gilst, 2001), geeft dat te denken. Filosofie zou je ook zo kunnen opvatten dat die helpt om vaagheid te verduidelijken. Wat is anders de zin van filosofie? Laten we de uitspraak eens nader onderzoeken.

Door H. Ponsen

De betekenis van een propositie volgt uit de betekenis van zijn delen. De propositie is hier: filosofie is een rare, vage ziekte. Een ziekte is een toestand van een levend wezen waardoor functies die erop gericht zijn het leven van dat wezen te bevorderen of in stand te houden verstoord zijn. "Raar" is: afwijkend van de norm. "Vaag" is: niet goed te onderscheiden.

Filosofie is de wetenschap die het antwoord moet geven op de vragen: waar ben ik; hoe weet ik dat; en: wat moet ik doen? Voor Ayn Rand, de auteur van de bekende boeken *Atlas Shrugged* en *The Fountainhead* is filosofie de wetenschap die de fundamentele aard van het bestaan en de verhouding van de mens tot het bestaan bestudeert. Vergeleken met de natuurwetenschappen bestudeert de filosofie de aspecten van de wereld die betrekking hebben op alles wat bestaat. In het gebied van de kennis zijn de natuurwetenschappen de bomen, maar is de filosofie de grond die het woud mogelijk maakt. De ethiek is specifiek van toe-passing op de aspecten van het handelen van de mens, waarbij het gaat om goed en kwaad. De politiek betreft de principes van sociale systemen, hoe de mensen elkaar moeten behandelen. Ook de wetenschap van de kunst is een onderdeel van de filosofie. (Rand, 1984, ch. 1)

Voor Rand is filosofie het middel waarmee we een handleiding voor het leven op aarde kunnen maken.

In hun boek *Philosophy, The Power of Ideas* schrijven Moore en Bruder: "Voor een revolutie is meer nodig dan economische problemen en kanonnen. Nodig is een filosofie. Oorlogen

hebben hun fundering in een filosofie, of in pogingen die te vernietigen. Communisme, fascisme, kapitalisme, atheïsme, humanisme, marxisme: alle zijn filosofieën. Filosofieën brengen beschavingen voort. Ze laten ze ook verdwijnen." (Moore en Bruder, 1996, p. 1) Dit laat zien dat filosofie inderdaad een ziekte kan zijn. Als de filosofie verkeerd is, verstoort die het welzijn van de mensen. Onwetendheid maakt dat we die ziekte raar en vaag vinden. Therapie is dan niet mogelijk.

Filosofie is er juist voor om die onwetendheid te bestrijden. De gevolgen van een verkeerde filosofie zijn enorm. Als denkende wezens kunnen we niet zonder filosofie.

Rand: "Als een menselijk wezen hebben we geen keus in de noodzaak van een filosofie. De enige keus die we hebben is of we onze filosofie definiëren door een bewust rationeel, gedisciplineerd denkproces onder strenge logische controle, of [...]" (Rand, 1984, p. 5)

Filosofie heeft met alle aspecten van het menselijk leven te maken en heeft daar grote invloed op. Filosofie is niet raar. Iemand die filosofie beoefent, kan het ook zo zien dat hij bezig is met iets van fundamenteel belang. Een verkeerde filosofie is voor de mensheid wat een ziekte is voor een levend wezen. Vaagheid bij filosofie is levensgevaarlijk.

- Gilst van, K. "Wat? Filosofie?", De Filosoof 2 (2001), nr 11: 9.
- Bruder, K., Moore B. K. *Philosophy, The Power of Ideas*, 3rd impr. (Mountain View, California: Mayfield Publishing Company, 1996)
- Rand, Ayn "Philosophy: Who Needs it", in Ayn Rand, *Philosophy: who needs it*, paperback (New York: Signet/Penguin Group, 1984)
- *Atlas Shrugged* (1957) en *The Fountainhead* (1943) zijn romans om het belang van de filosofie voor het individu en voor de samenleving te laten zien. Ze zijn nog steeds te koop. Voor velen, onder wie mijzelf, zijn ze de reden geweest voor een filosofische studie.

¶

Colofon

Hoofdredactie: Claartje van Sijl

Eindredactie: Cindy de Hoop

Vormgeving: Carlo Ierna

De redactie: Is hard op zoek naar nieuwe leden!

De Filosoof Nr. 13 Mei 2001 oplage: 475

De deadline voor Nr. 14 is 15 Mei

Kopij kan ingeleverd worden via de *De Filosoof*-Folder in *Students General*, het postvakje bij de administratie of e-mail aan de.filosoof@phil.uu.nl

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen te wijzigen of in te korten.

Uitgave van de FUF & de Faculteit Wijsbegeerte
Heidelberglaan 8
3584 CS Utrecht

TOT SLOT:

DE GEBROEDERS

Dostojevski en Tolstoj slapen de slaap der vergetelheid.

Door R. den Dikken

Niets dan leegte.

¶